

Europski opservatorij višejezičnosti (OEP)

Bilten br. 49 (travanj- svibanj 2013.)

<http://www.observatoireplurilinguisme.eu/>

Prevela: Jennifer Lazarić Jungić

Prijevod na [njemački](#), [engleski](#), [bugarski](#), [španjolski](#), [grčki](#), [talijanski](#), [portugalski](#), [rumunjski](#) i [ruski](#) dostupni su na Internet stranici.

1. Ne *off shore* sveučilištima!
2. Među novitetima na stranici OEP-a
3. Podržite višejezičnost i kulturnu raznolikost pridruživanjem OEP-u
4. Izraditi popis laboratorija i znanstvenih ekipa na polju višejezičnosti, traduktologije i jezične raznolikosti
5. Najave i objavljivanje
6. Čitanje prethodnih biltena

1) **Ne *off shore* sveučilištima!**

Vidimo da se pomalo svuda u Europi na sveučilištima, inženjerskim i menadžerskim studijima pojavljuje nevjerojatan broj mastera, katkad čak i doktorata, isključivo na engleskom, a temelj toga je konkurencija među sveučilištima da primi studente. To je vrlo iznenađujuće, jer kad se anglofoni studenti upisuju primjerice na sveučilišta u Francuskoj, Njemačkoj i Italiji, to nije da *a priori* slijede predavanja na engleskom. Zapravo, u ovoj tržišnoj konkurenciji među ustanovama najviše se cilja na strane studente kojima je jedina jezična prtljaga engleski i eventualno osnove jezika zemlje koju su ipak izabrali. Što će oni naučiti na kraju svoje naobrazbe? Poznavat će tzv. internacionalne standarde, ali vratit će se u svoju zemlju s poznavanjem jezika i zemlje primateljice koje je jednako površno kao kad su stigli jer su jezični zahtjevi za upis minimalni (dok anglo-saksonska sveučilišta zahtijevaju dobar nivo na TOEFL-u), a takvi su i po završetku studija, osim iznimaka. To su na neki način *off shore* sveučilišta, oslobođena od kulture kao što su *off shore* društva oslobođena svih poreznih i pravnih pravila u zaklonu poreznih rajeva. To je lako i ne stoji puno.

Međutim, međunarodna suradnja može se razvijati i drukčije. Kroz ugovore među sveučilištima, student može provesti dio školovanja u jednoj zemlji, a ostatak u drugoj. No on također može pohađati predavanja na dva jezika uključujući i svome, prema principu međunarodnih odjela ili razreda EMILE i naučiti eventualno treći jezik. Sve to već postoji i mora biti razvijeno i uključeno u visoko obrazovanje. Uzmimo kao primjer koreanskog studenta čija je razina engleskog B2; pri upisu na francusko ili njemačko sveučilište, s minimalnim znanjem francuskog ili njemačkog, najbolje što mu se može ponuditi jest omogućiti mu slijediti predavanja na jednom od ta dva jezika. Jedan dio predavanja može biti na engleskom, pod uvjetom da profesori budu anglofoni ili savršeno dvojezični jer je interes u tome da po završetku studija vlada s oba jezika, odnosno i s trećim, umjesto samo jednim međunarodnim jezikom kao prtljagom. To je cijena međunarodne izvrsnosti. A ako mora biti konkurencije, ona se treba provoditi kroz razlikovanje od drugih, a ne svjetskim mimetizmom. No za to je potrebna politička volja, prave jezične politike, a ne voditi se isključivo tržišnim logikama.

Ova debata pojavila se u brojnim zemljama Europe i svijeta. Na web stranici OEP-a objavili smo velik broj članaka na tu temu, a u ovom članku dajemo prikaz toga.

Debata je potresla Njemačku 2010, Italiju 2012 i stigla u Francusku s prijedlogom zakona o visokom obrazovanju i znanstvenom istraživanju kojeg je Geneviève Fioraso, francuska ministrica visokog obrazovanja i znanstvenog istraživanja, predstavila 20. ožujka 2013. u Vijeću ministara i o kojem će se 22. svibnja 2013. raspravljati u Nacionalnoj skupštini. Ovaj prijedlog zakona uključuje članak 2 koji će omogućiti da se visoko obrazovanje otvori studijskim programima koji su potpuno na engleskom i da

stvore pravnu podlogu za brojne studijske programe, gotovo 800 prema Campus France, dakle više od 70% mastera. To je ukupno manje od 6%, no ovaj omjer nije zanemariv jer će se vjerojatno povećati ako zakon bude izglasan.

Francuska zapravo koristi protekcionističku zakonodavnu odredbu u temelju koje stoji da je francuski jezik nastave u Francuskoj. Ta protekcionistička odredba, poznata po imenu svog autora kao zakon „Toubon“, predviđa različite iznimke npr. za strane ustanove ili cilja na specifične strane populacije, primjerice za potrebe učenja jezika, gostujuće profesore ili nastavu međunarodnog karaktera. Dakle, lista iznimaka je dugačka, no riječ je o tome da se ide još dalje i da se u nju na neki način uvodi nered.

Mi smo [pisali ministrici](#) kako bi joj objasnili da ide krivim putem i da će na kraju izazvati bijes anglofona koji očekuju nešto drugo i osjećati će da ih se vara na robu. Posljedica ovog zakona bit će da iz frankofone zajednice pobjegnui strani studenti koji imaju dobar nivo francuskog i čiji će napori da nauče francuski biti na taj način omalovaženi. A to su studenti koji su uspjeli položiti postojeće testove jezičnih vještina i za koje bi bilo bolje da im se ponudi pojačano učenje jezika prije no što započnu sa studijem ili na samom početku nastave.

Mobilizirale su se brojne udruge, lansirane su brojne peticije koje je OEP redao što je bolje mogao, izjasnile su se važne ličnosti.

Nadamo se da su nas čuli, u svakom slučaju nadamo se da su nas čuli predstavnici naroda. Objavili smo [kratak sažetak od deset pitanja](#) kojeg svatko može koristiti u pisanju svom zastupniku i kojeg svi naši prijatelji u Europi mogu koristiti u svojim zemljama uz manje preinake. Mi upravo prevodimo ovaj tekst kako bismo im olakšali zadaću.

Jer očito, situacija nadilazi pitanje francuskog jezika. Ona se odnosi na sve naše jezike i vrlo je važna s kulturnog, intelektualnog i civilizacijskog aspekta.

Mnogo se govori o znanstvenim radovima na *lingua franca*, držeći da se jedino tako može doprijeti do cijele znanstvene zajednice. No nije isto objavljivati na jednom jeziku i misliti, oblikovati duh i podučavati na tom jeziku. Dosad je uglavnom bilo riječi o objavljivanju i po tom pitanju, engleski apsolutno dominira u prirodnim znanostima, no ta dominacija širi se na društvene i humanističke znanosti, stalno s motivom da treba doprijeti do što šire publike.

No danas fenomen počinje zadirati i u obrazovanje i dotiče samu misao. Ovaj razvoj je logičan jer kad se prestane objavljivati na jednom jeziku, taj se jezik prestaje hraniti novim izrazima i jednog dana više ne možemo podučavati i prenositi na tom jeziku. Jezik koji gubi funkcionalnosti brzo postaje marginaliziran u privatnoj uporabi i jednog dana on će naposljetku nestati jer se više ne prenosi. To je kolosalno osiromašenje i iluzorno je zamišljati da znanstvena misao i cijelo kulturno stvaralaštvo njome neće biti zahvaćeni.

Ako postoji mjesto u kojem se ne smije uniformirati misli, to je na sveučilištima koji su domovi intelektualnog vrenja, gdje kraljuje inovacija. Misleći u cijelom svijetu na istom jeziku jest ubiti inovaciju koja dolazi od povijesti riječi i svojstvena je svakom jeziku i svakoj kulturi...

Ako danas znanstvenici koji nisu anglofoni objavljuju sve više na engleskom, oni još uvijek i srećom misle na svom materinjem jeziku. Srećom da je tako jer, budući da je riječ o humanističkim i društvenim znanostima (kulturne znanosti kako je mislio François Rastier), znanostima raznolikosti čiji je motiv da razumiju stvarnost svijeta u njegovoj raznolikosti, a ne svesti ga na njegov najmanji zajednički nazivnik. U tim znanostima može se vrlo jednostavno desiti da *lingua franca* ne posjeduje koncepte potrebne znanstvenom istraživanju. Jednostavno, iskorištavanje *linguae francae* je destruktivno i nije kompatibilno s njihovim znanstvenim istraživanjem. No ne znači da nije tako i u prirodnim znanostima. Stvaranje se radi u materinjem jeziku i jedino usvajanjem više jezičnih registara, što definira višejezičnost, na plodnoj podlozi materinjeg jezika, moguće je [„misliti između](#)

jezika“ (drago Heinzu Wismannu) kojem je svojstvena kreativnost, no to nimalo nije proces koji je sada na snazi.

Podučavati i ujedno učiti na drugom jeziku jest izložiti zajednicu lišenu intelektualnih i kulturnih izvora svojevrsnom prekidu pamćenja, organizirati nazadovanje što naposljetku vodi nestanku vlastitog jezika.

Uostalom, mnogo se govori o *lingua franca* misleći na latinski, no ne vodi se računa da su već od Srednjeg vijeka veliki autori poput Chrétiena iz Troyesa doprinijeli širenju narodnog francuskog jezika u cijeloj Europi (njegovi su zapisi prevedeni za njegovog života na narodne europske jezike, a da ne spominjemo da je renesansa 16. i 17. stoljeća nastala uvelike protiv latinskog skolastičkog svećenstva i razvojem nacionalnih jezika). Istovremeno je Dante napisao svoje najvažnije tekstove na talijanskom, dok je Luther, uz pomoć tiskarstva, omogućio uzlet njemačkog u vrijeme dok je 90% tiskanih tekstova još bilo na latinskom (70% oko 1570. godine), a Descartes je svoju „Raspravu o metodi“ napisao na francuskom. Alain Rey to komentira u svojoj knjizi „Tisuću godina povijesti francuskog jezika“ „ ...Ne možemo reći da je bilo bitne razlike između djela izdanih na francuskom i onih izdanih na latinskom. Njegova gesta ne znači nužno da je želio zamijeniti jedan jezik drugim: dapače, on se poput Leibniza zadovoljio s njemačkim i francuskim, tom dvojezičnošću koja je nesumnjivo tvorila motor za njegovu misao, način da pomakne okvire. Za Descartesa, potvrđivanje francuskog ipak se odnosi na jasan stav: važnije je spojiti filozofiju s mišljenjem nego zadržati tradiciju.“ (str. 710). Nema bolje pohvale znanstvene višejezičnosti i neusporedive kvalitete višejezičnosti za književno i znanstveno stvaralaštvo.

Jednojezičnost je izraz konformizma, a pokret prema sve-engleskom koji se može ustanoviti u području znanstvenog istraživanja i visokog obrazovanja je izraz intelektualne čoporativnosti. Tijekom proteklih trideset godina, engleski je bio jezik osvajajućeg kapitalizma i misli koja je željela biti „jedinstvena“. Neoliberalna škola se gotovo potpuno nametala u ekonomskim znanostima i menadžmentu. Bilo je to ledeno doba na znanstvenom planu, a kriza, koju je sam taj sistem iznjedrio, označava najavu obnove u tom pogledu. Dok modernost i siromaštvo bukne po cijelom svijetu, simptomatično je da se rasprava o hegemoniji engleskog, o višejezičnosti i kulturnoj raznolikosti održava u srcu anglofonog svijeta. Protiv uniformističkih prijetnji, svijet treba očuvati svoju raznolikost. U znanstvenom istraživanju, Kinezi proizvode na engleskom, no proizvode i na vlastitom jeziku.

Pozivamo Vas da pogledate tri peticije koje podržava OEP i potpišete ih ako želite:

- <http://www.petitionpublique.fr/?pi=P2013N38649>
- <http://www.petitionpublique.fr/?pi=UFS2013>
- http://www.petitions24.net/contre_la_loi_esr_fioraso_parce_que_pour_la_langue_francaise

Sljedeći članci na ovu temu:

- [Take your pipette \(Le Canard Enchaîné\)](#)
- [Des cursus "tout en anglais" dans les universités françaises?](#)
- [Refusons le sabordage du français \(Cl. Hagège\)](#)
- [Le Premier Ministre recadre Geneviève Fioraso](#)
- [Jacques Attali s'oppose fermement au projet de loi Fioraso](#)
- [L'anglais doit-il être la langue de l'université ? \(Trad. Luisa Penalva\)](#)
- [¿Debe ser el inglés el idioma de la universidad? \(BBC Mundo\)](#)
- [L'université française menacée par le "tout à l'anglais", une enquête du Figaro](#)
- [Geneviève Fioraso répond à l'OEP](#)
- [Non, la langue française n'est pas un frein à l'attractivité des universités \(Pouria AMIRSHAHI\)](#)

- [Warum Deutsch als Forschungssprache verschwindet](#)
- [Tongue-tied? Perspectives on English as the international language of science](#)
- ["Un amour de Mme Fioraso" \(Libération\)](#)
- [Plurilinguismo em contexto universitário: encontro na FFLCH-USP](#)
- [L'attractivité universitaire de la France en question : L'anglais, planche de salut ?](#)
- [Renaissance der Mehrsprachigkeit? – Deutsch als Wissenschaftssprache](#)
- [Libre opinion : l'anglicisation de l'enseignement supérieur, un grave déficit démocratique !](#)
- [Politecnico, i prof sui banchi per poter insegnare in inglese](#)
- [Une grande université italienne passe au 100% anglais \(P. Frath\)](#)
- [Universities: Promoting National and International Multilingualism \(HRK\)](#)
- [La ciência deve ser multilingue : Peter Funke em entrevista](#)
- [Multilinguismo per una società competitiva](#)
- [Lancement d'un plan massif de traduction de revues de référence françaises](#)
- [L'université française va-t-elle parler anglais ? \(Libération\)](#)
- [Rapport : Pour une politique des langues à l'université](#)
- [Studium ohne Deutsch?](#)
- [Fuori l'italiano dall'università? \(Accademia della Crusca\)](#)
- [The use of national scientific languages and English at European universities](#)
- [Une science qui ne parlerait plus qu'une seule langue \(La Croix\)](#)
- [Dilemme pour la recherche suédoise : faut-il publier exclusivement en anglais ?](#)
- [Ne pas marginaliser l'usage du français dans les sciences « dures »](#)
- [Non-English Papers Dramatically Affect Rankings](#)

2) Među novitetima na [Internet stranici OEP-a](#)

- [Éducatons plurilingues L'aire francophone entre héritages et innovations](#)
- [LRE chiude a Bruxelles e lancia il suo messaggio. Le parole chiave della conferenza](#)
- [Les technocetes / langues spécialisées en contexte plurilingue](#)
- [Language policy: Going \(beyond\) Dutch](#)
- [Ayrault met en garde Montebourg contre un usage intempestif de l'anglais](#)
- [Alsacien : un critère apprécié mais interdit à l'embauche](#)
- [L'AACC se félicite de la propagation du sous-titrage des spots publicitaires](#)
- [Bei DolmetscherInnen für Asylwerber zu sparen ist mehr als falsch](#)
- [Le PTB veut un enseignement bilingue français-néerlandais à Bxl](#)
- [Linguistic relativity](#)
- [Essor sans précédent de la langue coréenne en France](#)
- [Petición a favor de la permanencia del uso del francés en la enseñanza superior](#)
- [L'enseignement du chinois en plein boom en France](#)
- [Reperti di plurilinguismo nell'Italia spagnola \(sec. XVI-XVII\)](#)
- [Wat doet meertaligheid met het brein?](#)
- [Les défenseurs des langues régionales s'impatientent](#)
- [Cortes nas despesas do Parlamento ameaçam o multilinguismo](#)
- [Sprachen-Vielfalt \(Die Welt\)](#)
- [Vous avez dit "Silver economy" ? \(billet d'humeur et d'humour\)](#)
- [Multilingual scholarship and the paradox of translation and language...\(Ch. Steyaert & M. Janssens\)](#)
- [Languages are handy for Foreign Office diplomats, MPs to declare](#)
- [Un manuscript multilingue par l'Université de Hambourg](#)

- [Discours mobilisateur en faveur de la Francophonie en Roumanie](#)

3) Podržite višejezičnost i kulturnu raznolikost [pridruživanjem OEP-u](#)

Jezična i kulturna raznolikost predstavlja znatan ulog na svjetskoj razini. Ako se ne očuva ova raznolikost, neće biti održivog razvoja.

OEP u je stalo povezivati sve onea koji djeluju za to temeljno pravo: pravo na jezik i na međujezičnu i interkulturnu suradnju. U kontekstu globalizacije, ova se bitka nameće svima kao otpor od ključne važnosti, a on je jednako neophodan u ekonomskoj krizi .

Mada se uvelike temelji na volonterstvu, sve zajedno, održavanje Internet stranice i izdavanje ovog biltena ipak košta. Bilten primete besplatno, kao što besplatno možete pristupiti izvorima na stranici. Zahvaljujemo Vam na podršci i tome što podržavate OEP u svojim nastojanjima tako da ćete mu [pristupiti](#) ili mu [donirati sredstva](#).

4) Izraditi popis laboratorija i znanstvenih ekipa na polju višejezičnosti, traduktologije i jezične raznolikosti

Kako bismo poduprli znanstvene suradnje i grupne odgovore na pozive za sudjelovanjem, OEP je počeo izrađivati europski imenik laboratorija i znanstvenih ekipa.

Možete se upisati u ovaj imenik popunjavanjem [ovog on line formulara](#). Taj će formular postati Vaš i na Vama je da u nj unosite nove podatke.

5) Najave i objavljivanje

- [Drugi međunarodni frankofoni simpozij Sveučilišta u Zagrebu „Francontraste“](#) održan je u Zagrebu [od 11. do 13. travnja 2013.](#)
- Upravo je izašao broj 1/213 časopisa „Moderni jezici“: „Podučavati gramatiku studentima koji nisu specijalizirani u jezicima“. Ovaj broj je koordinirao Jean-Marc Delagneau. Sadržaj i sažeci članaka nalaze se na web stranici APLV: <http://www.aplv-languesmodernes.org/spip.php?article4963>
- [Bilten „Ključ jezika“, travanj 2013.](#)
- [Orijentiri-DORIF, Oko francuskog: jezici, kulture i višejezičnost, br. 2- 1. dio](#) – studeni 2012. – Afričke frankofonije i frankografije u odnosu na francusku kulturnu referencu
- [Bilten br. 1 projekta ProM](#) (Profesionalizacija čimbenika mobilnosti u obrazovanju) mreže REAL
- [Prevođenje: nove destinacije, Istanbul, 8-10. svibnja 2013.](#)
- [Poziv za poglavlja knjige : međujezični utjecaj i višejezičnost](#)
- [Višejezičnost\(i\) i tvrtke : didaktični izazovi](#)
- [Podučavanje francuskog kao stranog jezika: višejezična i višekulturna perspektiva](#)
- ♣ [Jezici u središtu obrazovanja: principi, prakse, prijedlozi](#), pod ravnanjem Daniela Coste, sudjelovali Nathalie Auger, Marisa Cavalli, Mariella Causa, Jean Duverger, Pierre Escudé, Cécile Goï, Emmanuelle Huver, Sofia Stratilaki, Sylvie Wharton. Pogovor Jean-Claude Beacco-a, 1973, 285 p., E.M.E. Editions
- [Prevoditi jezike za kretanje među kulturama.](#) Francuski u svijetu br. 386, ožujak/travanj 2013.
- [Kratka povijest romanske lingvistike \(2. izdanje\)](#)
- [J.P.Gallerand: “Put oko svijeta jezika s programima prirode i društva \(SVT\)”](#)
- [Učenje kroz akciju i akcijsku perspektivu za podučavanje stranih jezika.](#)
- [Prva sveučilišna diploma “Dvojezičnost kod djeteta”](#)
- ♣ [Sjećanja i imaginariji Magreba i Kariba](#), pod ravnanjem Samia Kassab-Charfija I Mohamada Bahija, br. 15, 1. Dio, 336 str., uvezano, 15,5 x 23,5 cm. ISBN 978-2-7453-2531-0. 75 €
- ♣ [Translations, časopis za prevođenje i traduktologiju, 4. broj](#), Editura Universitatii de Vest,

Timisoara, 2012, 2012. EAN13 : 20672705

- Jezične biografije u centru razvoja višejezičnih vještina i društvene veze, srijeda 15. Svibnja 2013. od 13 do 15h, s Diana-Lee Simon, profesoricom na Sveučilištu u Grenoble-u (LIDILEM) u dvorani Marc Blancpain u Francuskoj alijansi u Parizu, Boulevard Raspail 101, 75005 metro Notre-dame des Champs
- Putovanje u Kinu, « Tradicionalna Kina skrivena pod okriljem modernosti », pod ravnanjem Geografskog društva, predavač Philippe Ménard, profesor emeritus Sveučilišta Paris-Sorbona, od utorka 10. do srijede 25. rujna 2013. Za detaljan program puta kliknuti [ovdje](#).

6) [Za čitanje prethodnih biltena OEP-a kliknuti na ovaj link](#)

FONIČKA METODA

„Otvorajući“ uho na frekvencije ciljanog jezika i prirodno izmijenjujući glas, procedura SpeedLingua, isključivi i patentirani, daje profesionalnima jezične obuke rješenje koje brzo poboljšava usmene vještine njihovih učenika i savršena se uklapa u nastavnu ponudu.

Ako više ne želite primati bilten, odgovorite na ovu poruku naslovivši je NE.

O.E. P. - 4 rue Léon Séché F-75015 Paris, France –

<http://www.observatoireplurilinguisme.eu/> - <http://www.efm-mehrsprachigkeit.eu>

- mobile : ++33 (0)6 10 38 68 90